

Asia: VN/31464/2023

Lausuntopyyntö ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toiminnasta perittävistä maksuista annettujen valtioneuvoston asetusten muuttamisesta

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksu

Lausuntonne yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksun korottamisesta 45 euroon opintopisteeltä (nykyisin 15 euroa/opintopiste). Jatkossakin korkeakoulu voi päättää myös tätä matalammasta hinnoittelusta tai täysin maksuttomasta tarjonnasta.

Asetuksen perustelumuistion laskelmat enimmäismaksun korotuksen tuotoista ja niiden myötä vähennettävästä rahoituksesta pohjautuvat ristiriitaisille ajatuksille. Yhtäältä ajatellaan, että kun enimmäismaksua korotetaan, voidaan tarjontaa monipuolistaa, mutta samaan aikaan ajatuksena on vähentää yliopistojen perusrahoitusta vastaavasti. Tästä yhtälöstä ei seuraa hallitusohjelmassa mainittu yliopistojen rahoituspohjan laajentaminen eikä todellista insentiiviä tarjonnan monipuolistamiseen.

Perustelumuistion kohta ”Vaikutukset julkiseen talouteen” toteaa suoraan, että maksujen korotus voi vähentää julkisen sektorin vastuuta avoimen yliopisto-opetuksen järjestämiskustannuksista. Siltä osin kuin tämä vähennys suuntautuu työssäkäyvien ihmisten jatkuvaan oppimiseen, siinä ei ole ongelmaa, mutta käytettäessä avointa yliopistoa väylänä yliopistoon pääsemiseen ja sitä kautta joko ensimmäisen korkeakoulututkinnon hankkimiseen tai alan vaihtamiseen, se voi muodostua uudeksi esteeksi osaamistason nousulle.

Tästä huolimatta AYY kannattaa enimmäismaksun nostamista kahdella ehdolla:

Yliopistojen perusrahoituksen vähentäminen tällä verukkeella perutaan.

Avoimen yliopiston väylä opiskelijavalintatapana tehdään maksuttomaksi tai sen hintaa ei ainakaan nosteta.

Lisääajan hakemista ja uudelleenkirjautumista koskevat maksut yliopistoissa

Lausuntonne yliopistojen maksuasetukseen ehdotetuista em. muutoksista.

AYY vastustaa sekä lisääajan hakemista koskevaa maksua että uudelleenkirjautumismaksun nostoa. Näemme, että maksut hidastavat ja vaikeuttavat valmistumista etenkin taloudellisesti hankalassa tilanteessa oleville opiskelijoille.

Lisääajan hakemisen maksun perustelut eivät kestä minkäänlaista tarkastelua: yhdenmukaisuus ammattikorkeakoulujen kanssa toteutuisi aivan yhtä hyvin poistamalla maksu myös duaalimallin toiselta puolelta. Kun muistiossa ei edes mainita, miksi maksu on toissa vuosikymmenellä otettu ammattikorkeakouluissa käyttöön, sen käyttöönotto yliopistoissa on tosiasiaa vähintäänkin hallitusohjelman hengen vastaista hallinnon ja byrokratian lisäämistä ilman minkäänlaista vaikutusarviointia.

Nykyymallissa lisääaikaa voidaan myöntää jopa lukukauden mittaisissa jaksoissa, joihin pystytään myös suunnittelemaan askelmerkit, joilla opiskelijaa ohjataan valmistumaan. Hakemusmaksun käyttöönotto tullee käytännössä pidentämään myönnettäviä lisääikoja ja heikentämään niiden aikaisten opintojen suunnittelua, koska 50 euron maksu yksittäisestä lukukaudesta on täysin kohtuuton.

Teknisenä huomautuksena todettakoon, että AMK-maksuasetuksen 3 §:n 1 momentti viittaa tällä hetkellä lisääajan hakemisen osalta AMK-lain pykälään 32 § (opiskelu-oikeuden menettäminen) eikä pykälään 30 a § (opiskelu-oikeuden jatkaminen). Tämä ei liene tarkoituksellista.

Avoimen korkeakoulutuksen tarjontaan ja maksullisuuteen liittyvät kehittämistarpeet

Muu palautteenne ehdotuksista? Mitä muita kehittämistarpeita näette liittyvän avoimen korkeakoulutuksen tarjontaan ja maksullisuuteen?

-

Vaikutusarviontia tarkentavat kysymykset korkeakouluille

1. Kuvatkaa korkeakoulunne nykyinen avoimen korkeakouluopetuksen hinnoittelukäytäntö.

-

2. Miten arvoitte asetusmuutoksen vaikuttavan hinnoittelukäytäntöönne?

-

3. Miten arvioitte asetusmuutoksen mahdollistaman uuden enimmäismaksun vaikuttavan avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaanne eri koulutusaloilla? Mille uusille aloille arvioitte enimmäismaksun nostamisesta johtuen käynnistävänne avointa korkeakouluopetustarjontaa?

-

4. Mitä vaikutuksia arvioitte enimmäismaksun nostamisella olevan avoimen väylän opintoihinne / polkuopintoihinne (esim. suoritusmäärät, kriteerit, hinnoittelu)?

-

Baarman Nea
Aalto-yliopiston ylioppilaskunta